

CD KLASSIEK Europese meester Telemann

W e keken we uit naar de eerste opnamen van dit getalenteerde ensemble Meridiana, een internationale groep waarvan de dames uit Zwitserland en Groot-Brittannië komen en de heren uit Scandinavië. Dat past bij de titel van hun cd met kamermuziek van Telemann, *Tastes of Europe*.

In de baroktijd waren musici vaak zeer bereisd. Tijdens hun opleiding ondernamen ze grote reizen om toch maar les te kunnen volgen in Rome of Venetië. Eens 'in vaste dienst' bij een of ander hoforkest of theater, werd hun buitenlandse ervaring een bijzonder verkoopargument.

Rome en Parijs zetten destijds de toon. Ze tekenden ook voor twee aparte stijlen. Pioniers van die twee belangrijkste muziekstijlen van de eerste helft van de achttiende eeuw waren Corelli in Rome en Lully in Parijs (al was die eigenlijk ook een Italiaan). Elders in het Oude Continent kende men die twee onderscheiden stijlen ook en het was de verdienste van de Duitsers (Buxtehude, Bach, Telemann, Quantz) om een creatieve mix te verzinnen. Goede smaak betekende voortaan niet meer Parijs of Rome na te volgen,

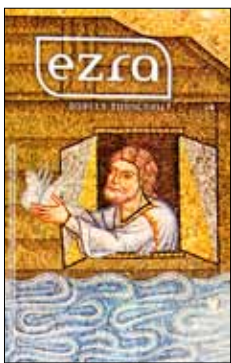
maar een eigen pad uit te stippen waarin invloeden uit beide werelden werden ingepast.

Telemann (1681-1767) werkte vooral in Saksen vóór hij zich meer dan veertig jaar met Hamburg zou verbinden. Daar verzorgde hij de muziek in vier kerken en had hij ook de leiding van de opera. Voordien al, in Dresden en Leipzig, componeerde hij muziek waarin hij invloeden uit de beide leidende stijlen verwerkte. Samen met zijn vrienden en tijdgenoten Bach en Händel vormde hij de eredisie van de Duitse componisten van zijn tijd.

Bach zoekt steeds de diepte, Händel schaatst virtuoos over glad ijs en de goedgehumeerde Telemann geniet van de zon die door de wolken priemt. Dat kenmerk van schijnbare zorgeloosheid treffen we ook aan in deze kwartetten en trio's, die behoren tot zijn topwerken en waarvoor hij een eindeloze reeks instrumenten benutte, telkens aangepast aan de elegante muziek. Zo zit Telemann in elkaar: hij laat de moeilijkste muziek graag natuurlijk klinken. En tot onze vreugde slaagt het jonge internationale ensemble Meridiana erin om die natuurlijkheid overtuigend te demonstreren. Terecht dus dat ze in 2009 een prestigieuze prijs wonnen van beste jonge vertolkers van oude muziek. (JC)

Georg Philipp Telemann, *Tastes of Europe. Trios and Quartets*, 1 sa-cd, door ensemble Meridiana, LINN records (distributie cadenzacodaex), LCKD 368, 25,50 euro.

TIJDSCHRIFT Zonen van God Ezra

H et Bijbeltijdschrift *Ezra*, een uitgave van de Vlaamse Bijbelstichting, focust in zijn jongste nummer op problemen waarmee hedendaagse lezers van het boek Genesis worstelen. Paul Kevers en Elke Verbeke gaan bijvoorbeeld in op het zondvloedverhaal en de gelijkenissen met andere dergelijke mythen.

Hand Debel bijt zich vast in het fragment uit Genesis (de inleiding op het zondvloedverhaal) waar 'zonen van God' bij de mensenvrouwen reuzen verwekken. Hoe komt zo'n vreemde kronkel in de tekst? Dat zinspeelt op een verband met de reden van de zondvloed, al is in de Bijbel-

se voorstelling de oorzaak van de vloed enkel en alleen in de slechtheid van de mensen te vinden en niet bij die reuzen. Er spelen in die tekst dus allerlei verhaaltradities mee die uitgevlakt werden, maar die nog terug te vinden zijn in teksten buiten de Bijbel.

Terloops krijgen we ook informatie over de lange levensduur van de personages uit Genesis: Noach wordt niet minder dan 950 jaar. God zelf beperkt in dezelfde passage over de reuzen (Genesis, hoofdstuk 6, 3) de levensduur van de mens tot 120 jaar. Maar de later geboren Abraham overschrijft dat ruimschoot. Hij bereikt de kaap van 175. Volgens Debel lijkt het vers ook een overblijfsel van een ouder verhaal. (EDS)

Een jaarabonnement op *Ezra* kost 12 euro. Vlaamse Bijbelstichting, Sint-Michielsstraat 6, 3000 Leuven, info@vlaamsebijbelstichting.be.

Boek GESCHIEDENIS Grote oorlog A. & N. Langley

D e honderdste verjaardag van de Grote Oorlog, 1914-1918, nadert met rase schreden en dat merk je aan het boekenaanbod. Anthony Langley, een expert in het beeldmateriaal van de Eerste Wereldoorlog, publiceert samen met zijn zus, actrice en schrijfster Nicky Langley, een boek over hoe die oorlog een plaats kreeg in de kinderliteratuur. Ze selecteren

uit Belgische, Duitse, Franse en Britse bronnen.

Wat wilde men kinderen destijds voorschotelen? Oorlogsavonturen met dieren. Dat kunnen we nog begrijpen, maar wat met de stroom verhalen, foto's en berichten over kindsoldaten? Niet om het fenomeen af te keuren, zoals vandaag gebeurt, maar net om de heldenmoed van die kinderen op te hemelen. Van de daadwerkelijke frontinzet van kinderen is gelukkig geen spoor.

Ook de kinderliteratuur was propaganda. Er werd gelachen met de vijand in stripverhalen en kinderen werden bang gemaakt. Aangrijpend zijn de vele verhalen en prenten over kind-martelaars, die door onvoorstelbaar gemene en bloeddorstige Duitsers tegen de muur werden gezet en gefusilleerd. Volstrekt verzonnen zijn de verhalen waarin kinderen de vijand dan maar zelf te lijf gaan en meerdere doden maken alvorens de heldendood te sterven. Het verhaal van Emilienne Moreau, een meisje van zestien uit Noord-

Frankrijk dat minstens twee Duitse soldaten doodde tijdens gevechten in haar dorp en tijdens de oorlog werd gedecoreerd, is een zeldzame uitzondering.

Vreemd ten slotte zijn de soldaten die correspondeerden met jonge meisjes, die hun *marraines* (meters) werden. Wat dan weer uitzicht bood op een eventuele *amourette* na de oorlog. Een onverwacht boeiend boek, dit *Grote Oorlog voor kleine kinderen*. (EDS)

Anthony & Nicky Langley, *De Grote Oorlog voor kleine kinderen. Heldenmoed in beeld*, Davidsfonds, Leuven, 150 blz., 27,50 euro, ISBN 978 90 5826 872 3.

Boek SPIRITUALITEIT Momenten van geluk Anselm Grün

D e Duitse benedictijner monnik en veelschrijver Anselm Grün is een vaste gast in deze kolommen. Zijn boeken halen stevast hoge oplagen en worden voortdurend herdrukt. Wellicht omdat hij een evenwicht vindt tussen een hedendaagse spiritu-

aliteit, waarin het 'ik' centraal staat, en de christelijke traditie. Grün blijft immers trouw aan zijn wortels: de monastieke lectuur van de Bijbel.

Uit Grüns stilaan onmetelijke oevre wordt sinds enkele jaren een kalender samengesteld met voor elke dag een spreuk. Eén zin, niets meer. Geen duiding, geen bronnen. De lezer moet het met die ene zin doen en hem herkauwen zoals de monniken een Bijbelvers behandelen.

Anders dan je misschien zou denken, is het christelijke element nadrukkelijk aanwezig in Grüns werk en schaamt de monnik er zich niet voor de naam van God te gebruiken. Hij volgt ook de sterke tijden van het kerkelijke jaar. Toch passen de spreuken in een sterk ik-gerichte levenskunst, onbetwistbaar de trend in de hedendaagse spiritualiteit.

Een goed voorbeeld van die stijl is volgende spreuk: „Als Gods liefde in je woont, kun je je werkelijk bij jezelf thuis voelen.” Of wat dacht u van deze? „Jezus ontmoeten, zijn beloften horen, bevrijdt je van de macht van de mensen die je onder druk willen zetten.” (EDS)

Anselm Grün, *Momenten van geluk 2013. Wijsheden voor elke dag*, Meinema/Averbode, Averbode, 2012, ISBN 978 90 317 3529 7, 14,90 euro.

Boek KERK De kardinaal hoopt Olivier Le Gendre

D rie jaar geleden boekte de Franse schrijver Olivier Le Gendre een behoorlijk verkoopssucces met zijn boek *Biecht van een kardinaal*. Daarin toonde een anonieme kardinaal in een geromantiseerd verslag het achterste van zijn tong. Hij hekelde de gang van zaken in het Vaticaan, dat hij blijkbaar zeer goed kent, en toonde een perspectief voor de katholieke Kerk in de toekomst. De biecht schokte vele katholieke lezers. Van binnenuit toonde iemand hoe het er toegaat aan de top van de Kerk.

De kardinaal in kwestie zou geen verzonden personage zijn, maar daadwerkelijk een kardi-

naal die anoniem blijft. De naam van de thans bijna negentigjarige Achille Silvestrini, gewezen hoofd van de Congregatie voor de Oosterse Kerken, werd meermaals genoemd, maar Le Gendre hoedde er zich voor de identiteit van zijn gesprekspartner prijs te geven.

De kardinaal hoopt, een blijkbaar noodzakelijk vervolg, gaat voort op de ingeslagen weg. Le Gendre breidt een verhaal rond de (fictieve?) gespreksonthoeningen, omdat de kardinaal na zijn pensionering in Azië zijn leven wijdt aan de minsten. In de gesprekken (ook gevoerd via e-mail en Skype) wordt opnieuw geen enkel thema uit de weg gegaan, wat betekent dat er alweer heel wat naar boven komt. Wie de Vaticaanse actualiteit de voorbije jaren volgde, zal niet schrikken. Anderen wellicht wel.

De nieuwe bewegingen moeten het ontgelden. De kardinaal gruwet bijvoorbeeld van de praktijken van de Legionairs van Christus, wier leider Maciel uiteindelijk door seksschandalen ten val kwam, maar die jarenlang kardinalen had omgekocht.

Vooral de hoogste kerkleiding krijgt er van langs. „Het hoogste gezag van de Kerk is niet in staat om de situatie waarin ze zich be-

vindt rationaal te beoordelen”, meent de kardinaal. „Het is gegrepen door een steeds groeiende onrust, begrijpt niet wat er gebeurt, voelt enigszins aan dat het zich in een lastig parket bevindt zonder zich evenwel te realiseren in hoeverre het lijkt op een naakte keizer. Enkel de kleine luiden zijn in staat te meten hoezeer de situatie gedegradeerd is.”

Toch blijft de kardinaal hopen, ondanks alle negatieve uit de interne keuken dat hij ter sprake brengt. Lichtpuntjes ontdekt hij bijvoorbeeld bij de Arkgemeenschap. Een dienende Kerk is de Kerk van de toekomst. (EDS)

Olivier Le Gendre, *De kardinaal hoopt*, Davidsfonds, Leuven, 2012, 228 blz., 22,50 euro, ISBN 978 90 5826 871 6.